

FYODOR DOSTOYEVSKİ

Timsah

FYODOR DOSTOYEVSKI
TĪMSAH

Can Klasik

Timsah, Fyodor Dostoyevski

Rusça aslından çeviren: Ayşe Hacıhasanoğlu

İlk baskı: “Krokodil”, 1865; “Son smeshново cheloveka”, 1877

Bu çeviriye kaynak alınan baskı: İzdatelstvo Eksmo, M. 2010

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2022

3. basım: Şubat 2024, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Toxin Bey

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul

Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-5932-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

FYODOR DOSTOYEVSKI
TİMSAH

ÖYKÜ

Rusça aslından çeviren
Ayşe Hacıhasanoğlu

♥can

Fyodor Dostoyevski'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Budala, 1982

Amcanın Düşü, 1994

Tatsız Bir Olay, 2005

Beyaz Geceler, 2009

Karamazov Kardeşler, 2010

Öteki, 2010

Yeraltından Notlar, 2011

Yufka Yürek, 2011

Ölüler Evinden Notlar, 2012

İnsancıklar, 2014

Suç ve Ceza, 2015

Uysal Kız, 2020

Ev Sahibes, 2021

Kumarbaz, 2021

FYODOR MİHAYLOVİÇ DOSTOYEVSKİ, 1821'de Moskova'da doğdu. Petersburg Askerî Mühendislik Okulu'nu bitirdikten kısa bir süre sonra edebiyatla uğraşmak için askerlikten ayrıldı. İlk romanı *İnsancıklar* (1846), dönemin ünlü eleştirmeni Belinski'den büyük övgü aldı. Daha sonra devlet düzenini yıkmaya çalıştığı gerekçesiyle tutuklandı; ölüm cezası, Sibiry'a'da dört yıl ağır hapse ve dört yıl askerlik hizmetine çevrildi. Dergiler çıkardığı ve Avrupa'ya gittiği dönemde hayatında bir talihsizlik dizisi başladı, eşini, kardeşini kaybetti. Alacaklılarının tehditleri üzerine, bir yayıncıdan aldığı borçla Avrupa'ya kaçtı. *Suç ve Ceza'yı* (1866) yazmaya başladı ve onun için aldığı avansla Rusya'ya döndü. Önce *Kumarbaz* (1866) romanını yayımladı. Aynı yıl tamamladığı *Suç ve Ceza*, eleştirmenleri ve okurları hemen büyüledi. 1867'de asistanı Anna Snitkina'yla evlenerek yeniden yurtdışına çıktı; dört yıl Rusya'dan uzak kaldı. Alçaltıcı bir yoksulluk içinde geçen bu dönem boyunca ülkeden ülkeye dolaştı. Dostoyevski, bu ağır yaşam koşulları altında da sendelemeyerek ikinci başyapıtı *Budala'yı* (1869) yazdı. *Budala'yı*, 1870'te *Ebedî Koca*, 1872'de *Ecinniler*, 1875'te *Delikanlı* izledi. *Karamazov Kardeşler'i* (1879-1880) yazmaya başladığında, artık ülke çapında tanınan ünlü bir yazardı. 1881'de Petersburg'da ölen Dostoyevski, Batılı ülkelerin edebiyat ve düşün yaşamında önemli bir rol oynamış, özellikle varoluşçuluğun temel kaynaklarından biri sayılmıştır.

AYŞE HACİHASANOĞLU, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü 1973'te bitirdikten sonra yedi yıl çevirmen olarak SSCB Büyükelçiliği Basın Bürosu'nda çalıştı. Bu dönemde "Ekim Devrimi Sonrası Türkiye Tarihi" ve "Bir Karagün Dostluğu" çevirileri yayımlandı. Dostoyevski'den *Karamazov Kardeşler* ve *Uysal Kız*; Tolstoy'dan kısa öyküler, *Kafkas Esiri* ve *Diriliş*; Turgenyev'den *Babalar ve Oğullar*; Gorki'den seçme öyküler, *Makar Çudra*, *Bozkırda*, *Seyirciler*, *Amerika'dan İtalya'ya*, *Edebi Portreler* ve Aleksandr Bogdanov'dan *Kızıl Yıldız* çevirileri arasındadır.

İçindekiler

Timsah: Olağanüstü Bir Olay ya da Pasaj'da Meydana	
Gelen Garip Bir Olay	11
Gülünç Bir Adamın Düşü	61

TİMSAH
OLAĞANÜSTÜ BİR OLAY YA DA
PASAJ'DA MEYDANA GELEN
GARİP BİR OLAY

Bildik yaşlarda ve bildik görünüşte bir beyefendinin Pasaj'da timsah tarafından nasıl diri diri, büsbütün yutulduğunu ve bunun sonucunu anlatan gerçek bir hikâye.

I

*Ohé Lambert! Oü es Lambert?
As-tu vu Lambert?*¹

İçinde bulunduğumuz bin sekiz yüz altmış beş yılının Ocak ayının on üçünde, öğlen saat yarımında, kültürlü dostum, mesai arkadaşım ve kısmen de uzaktan akrabam olan İvan Matveyiç'in karısı Yelena İvanovna, Pasaj'da belli bir ücret karşılığında sergilenen timsahı görmek istedi. Yurtdışına çıkmak için bileti çoktan cebinde olan (hastalıktan ziyade, merakından gidecekti), dolayısıyla da çalıştığı yerden izinli sayılan ve bu durumda o sabah tamamen serbest olan İvan Matveyiç, karısının karşı konulmaz isteğini engellemek şöyle dursun, kendisi de meraktan yanıp tutuşuyordu. "Çok güzel fikir," dedi memnuniyetle, "gidip şu timsahı bir görelim bakalım! Avrupa'ya gitmeye

1. (Fr.) Hey Lambert! Nerede Lambert? Gördün mü Lambert'i? Yazar bu epigrafi, öyküde anlatılanların mantıksızlığını vurgulamak amacıyla kullanmıştır. (Ç.N.)

hazırlanırken yerli halkla burada tanışmak fena olmaz.” Bu sözleri söyledikten sonra karısını koluna takıp hemen Pasaj’a yollandı. Ben de aile dostları olarak âdetim üzere peşlerine takıldım. İvan Matveyiç’i benim için unutulmaz olan o sabahkinden daha hoş bir ruh halinde daha önce hiç görmemiştim, gerçekten de başımıza ne geleceğini önceden bilemiyoruz! Daha Pasaj’a girerken binanın büyüklüğüne hayran kalan İvan Matveyiç, başkente yeni getirilmiş canavarın sergilendiği mağazaya geldiğimizde daha önce hiç yapmadığı bir şey yapıp, timsah sahibine benim için de bir çeyrek ruble ödemek istedi. Küçük odaya girince bu odada timsahtan başka kakadu cinsi papağanlar ve ayrıca dipte, özel bir dolabın içinde bir grup maymun olduğunu fark ettik. Hemen girişin yanında, soldaki duvarın önünde üzeri çelikten sağlam bir ağla kaplı banyo teknesi görünümünde sacdan yapılmış büyük bir kutu duruyordu, kutunun dibinde ise bir verşok¹ su vardı. Bu sığ suyun içinde de nemli ve yabancılara karşı hiç konuksever olmayan, iklimimiz yüzünden bütün yeteneklerini yitirmiş görünen koskoca bir timsah kütük gibi hiç kıvılcımdan yatıyordu. Canavar ilk başta hiçbirimizde özel bir merak uyandırmadı.

“Demek timsah buymuş!” dedi Yelena İvanovna hayal kırıklığına uğramış bir sesle ve heceleri uzatarak, “Oysa ben... daha başka bir şey sanıyordum!”

Herhalde timsahın pırlantadan olduğunu sanıyordu. Timsahın sahibi olan Alman yanımıza gelmiş, son derece mağrur bir edayla bize bakıyordu.

“Adam haklı,” diye fısıldadı İvan Matveyiç bana, “bütün Rusya’da şu anda bir tek kendisinin timsah sergilediğini biliyor ne de olsa.”

1. 4,4 santimlik bir uzunluk ölçüsü. (Ç.N.)

Bu son derece saçma düşünceyi, başka zamanlar aşırı kiskanç biri olan İvan Matveyiç'in içinde bulunduğu aşırı mülayim ruh haline bağlıyorum.

Timsah sahibinin saygısızlığından alınan Yelena İvanovna, kadınlara özgü bir manevra yapıp, bu kaba adamı dize getirmek için zarif bir gülümsemeyle, "Bana kalırsa timsahınız canlı değil," dedi.

"O, hayır madam," diye yanıtladı beriki kırık bir Rusçayla ve kutunun üstündeki ağı hemen yarıya kadar kaldırıp timsahın kafasını sopayla dürtüklemeye başladı.

O zaman sinsi canavar yaşadığını göstermek için pençelerini ve kuyruğunu hafifçe oynattı, suratını yukarı kaldırıp burnundan sesli, uzun bir soluk verdi.

"Tamam, sinirlenme Karlchen!" dedi Alman şefkat dolu bir sesle ve kibirli halinden hoşnut bir şekilde.

"Ne kadar da iğrenç bir timsah! Korktum," dedi Yelena İvanovna, daha da cilveli bir sesle cıvıldar gibi. "Şimdi rüyalarım girecek."

"Ama rüyanızda sizi ısırılmaz madam," diye yavan bir tatlılıkla lafı kaptı Alman ve sözlerindeki nükteye herkesten önce kendisi gülmeye başladı, ancak hiçbirimiz gülüşüne karşılık vermedik.

"Gidelim, Semyon Semyoniç," diye devam etti Yelena İvanovna, özellikle bana hitap ederek, "en iyisi biz maymunlara bakalım. Maymunları çok severim; bazıları çok sevimlidir... timsahsa korkunç."

"A, korkma dostum," diye bağırdı arkamızdan İvan Matveyiç karısının önünde erkeklik taslamaktan memnun. "Firavun krallığının bu uykulu sakini bize hiçbir şey yapmaz," diyerek kutunun yanında kaldı. Üstelik de daha sonra itirafta bulunduğu gibi, timsahı bir kez daha sesli bir soluk bırakmaya zorlamak için eldiveniyle timsahın burnunu gıdıklamaya başladı. Timsahın sahibi ise bir hanımefendi olarak gördüğü Yelena İvanovna'nın arkasından maymunların kafesine doğru yürüdü.

Her şey gayet güzel gidiyordu ve hiçbir şeyi önceden kestirmek mümkün değildi. Yelena İvanovna son derece canlı bir şekilde maymunlarla ilgileniyordu ve kendini tamamen onlara kaptırmış gibiydi. Sanki timsahın sahibine hitap etmek istemiyormuş ve onu önemsemyormuş gibi sürekli benimle konuşarak mutluluktan çılgınlık atıyor, bu örümcek maymunlarıyla kendisinin yakın dostları ve tanıdıkları arasında bulunduğu benzerlikler nedeniyle kaha-kahalarla gülüyordu. Ben de eğleniyordum, çünkü benzerlikler konusunda hiç kuşku yoktu. Mal sahibi Alman gülsün mü gülmessin mi bilemiyordu, bu yüzden de en sonunda iyice suratını asmıştı. İşte tam bu anda birdenbire korkunç, hatta hiç doğal değildi diyebileceğim bir çılgınlık sarstı odayı. İlk başta ne düşüneceğimi bilemeden olduğum yerde kalakaldım; ama Yelena İvanovna'nın da bağırıldığını fark ederek hemen başımı arkaya çevirdiğimde ne göreyim! Aman Tanrım! Timsahın korkunç çene kemiklerinin arasında, bedeni belinden yakalanmış, yatay bir şekilde havaya kaldırılmış ve havada umutsuzca ayaklarını sallayan zavallı İvan Matveyiç'i gördüm. Bir an sonra İvan Matveyiç artık ortada yoktu. Ayrıntıları anlatacağım, çünkü kıvıldamadan duruyordum ve önümde olup bitenlerin hepsini daha önce hiç hissetmediğim bir dikkat ve merak duygusuyla izleyecek vaktim oldu. "Çünkü," diye düşünüyordum o uğursuz anda, "eğer bütün bunlar İvan Matveyiç'in yerine benim başıma gelseydi, benim için nasıl tatsız bir şey olurdu!"

Neyse biz konuya dönelim. Timsah korkunç çenesinin arasında zavallı İvan Matveyiç'i kendine doğru çevirip önce ayaklarını yuttu; sonra kurtulmaya çalışan ve elleriyle kutuya yapışan İvan Matveyiç'i geçirerek bir parça dışarı çıkarıp belinden yukarısına kadar tekrar içine çekti. Sonra bir kez daha çıkarıp bir daha, bir daha yuttu. İvan Matveyiç önümüzde böyle göz göre göre

kaybolmaktaydı. En sonunda timsah nihai bir yutkunmayla kültürlü dostumu bu kez büsbütün içine aldı. İvan Matveyiç'in bedeninin tüm şekliyle timsahın içinden nasıl geçtiğini hayvanın dış yüzeyinden anlamak mümkündü. Tam ben tekrar bağırmaya hazırlanıyordum ki kader birden bizimle bir kez daha haince alay etmek istemiş olmalı: Timsah herhalde yuttuğu şeyin iriliğinden boğulur gibi olarak bir hamle daha yaptı, korkunç ağzını tekrar açtı ve bu ağzın içinden son bir geçirmeyle birden bir anlığına İvan Matveyiç'in başı dışarı fırladı, yüzünde umutsuz bir ifade vardı, üstelik gözlüğü de burnunun üstünden bir anda kutunun dibine düştü. Bu umutsuz baş, sırf geride bıraktığı her şeye son bir bakış atmak ve bütün dünya nimetleriyle zihnen vedalaşmak için dışarı fırlamış gibiydi. Ancak niyetini gerçekleştiremedi: Timsah gücünü yeniden topladı, yutkundu ve İvan Matveyiç'in başı tekrar, bu kez ebediyen kayboldu. Henüz canlı olan bir insan başının bu şekilde ortaya çıkması ve kaybolması çok korkunçtu, bununla birlikte ya çabukluğu ve anılığı ya da ardından gözlüğün düşmesi yüzünden bu harekette öyle gülünç bir şey vardı ki, birden hiç beklemediğim bir anda kendimi tutamayıp güldüm; ancak bir aile dostu olarak böyle bir anda gülmenin bana yakışmayacağı aklıma gelince hemen Yelena İvanovna'ya döndüm ve sevimli görünmeye çalışarak, "Bizim İvan Matveyiç işte şimdi hapı yuttu!" dedim.

Bütün bu süreç boyunca Yelena İvanovna'nın heyecanı o kadar büyüktü ki bunu anlatmayı aklımdan geçirmem bile mümkün değil. Başta, ilk çılgınlığın ardından olduğu yerde adeta donakalmıştı ve gözünün önündeki kargaşaya galiba umursamadan, ama fal taşı gibi açılmış gözlerle bakıyordu; sonra birden iç parçalayan bir feryat yükselince ellerini tuttum. İlk başta korkudan

şaşkına dönen timsah sahibi o anda birden ellerini çırpıp göğe bakarak, “Ah benim timsahım, O *mein allerliebster Karlchen! Mutter, mutter, mutter!*” diye bağırma-ya başladı.

Bu bağrış üzerine arka kapı açıldı, kafasında başlığıyla kırmızı yanaklı, yaşlı ama üstü başı dağınık *mutter* göründü ve tiz bir çığlık atarak Alman’ına doğru atıldı.

O anda bir curcuna koşturdu: Yelena İvanovna çıldır-mış gibi bağırıyordu, sadece, “Vurun! Vurun!” diyordu ve timsahın sahibiyile *mutter*’e doğru atılıyordu, herhalde kendini kaybetmiş olmalıydı ki, yalvararak onları kimin, ne için karnını yarmak gerektiğine ikna etmeye çalışıyor-du. Timsah sahibinin de *mutter*’in de hiçbirimizi önem-sedikleri yoktu: İki de kutunun yanında dana gibi bö-ğürüyorlardı.

“Mahvoldu, şimdi patlayacak, çünkü *ganz*² memur yuttu!” diye bağırıyordu timsah sahibi.

“*Unser Karlchen, unser allerliebster Karlchen wird sterben!*”³ diye uluyordu timsah sahibinin anası.

“Öksüz ve ekmeksiz kaldık!” diye sözü kapıyordu timsah sahibi.

“Karnına vurun, karnına vurun, karnına vurun!” di-ye feryat edip duruyordu Yelena İvanovna, timsah sahi-binin redingotuna yapışmış bir halde.

“Timsahı kızdırdı, kocanız timsahı niye kızdırdı!” diye bağırıyordu Alman kendini savunarak. “Eğer Karl-chen çatlar ölürse parasını ödersiniz, *das war mein Sohn, das war mein einziger Sohn!*”⁴

1. (Alm.) Ah benim sevgili Karlchen'im! Anneciğim! (Ç.N.)

2. (Alm.) Bütün. (Ç.N.)

3. (Alm.) Karlchen'imiz, sevgili Karlchen'imiz ölecek! (Ç.N.)

4. (Alm.) Benim oğlumdu, benim biricik oğlumdu! (Ç.N.)

İtiraf edeyim, Alman'ın bu bencilliğini ve pejmürde *mutter*'inin yüreğinin soğukluğunu görünce müthiş bir öfkeye kapıldım; bu arada Yelena İvanovna'nın, "Karnını yarmalı, karnını yarmalı!" diye aralıksız yinelenen çılgınlıkları beni iyice huzursuz etti ve sonunda dikkatimi o kadar çok üzerine çekti ki ben bile ürktüm... Baştan söyleyeyim, bu tuhaf çılgınlıkları tamamen yanlış anlamıştım: Yelena İvanovna'nın bir anlığına aklını kaybettiğini, sevgili İvan Matveyiç'inin intikamını almak arzusuyla kendisini memnun edecek bir şey olarak timsahı sopayla dövmeği önerdiğini sanmıştım. Oysa onun kastettiği bambaşka bir şeydi. Utanç içinde kapıdan yana göz atarken Yelena İvanovna'ya sakinleşmesi, en önemlisi de hassas bir söz olan "vurmak" sözünü kullanmaması için yalvarmaya başladım. Çünkü böyle olumsuz, geri kafalı bir isteğin dile getirilmesi, burada, Pasaj'ın ve kültürlü bir topluluğun tam kalbinde, belki de tam şu anda Bay Lavrov'un¹ halka açık konferans verdiği salonun iki adım ötesinde, bırakın olanaksız olmayı akla ziyan bir şeydi ve kültürlü insanların ısıklıklarını ve Bay Stepanov'un² karikatürlerini her an üzerimize çekebilirdi. Korktuğum başıma geldi ve çok geçmeden bu korkunç kuşkularımda haklı çıktım: Timsahın olduğu bölmeyi çeyrek rublelerin toplandığı giriş bölümünden ayıran perde birden açıldı ve eşikte bıyıklı, sakallı, elinde kasketiyle vücudunun üst kısmı iyice öne eğilmiş ve giriş ücreti ödememe

1. Pyotr Lavreviç Lavrov (1823-1900): Bilgin ve filozof, Narodnik Hareketi'nin önderlerinden ve kuramcılarında biridir. Edebiyat fonu yararına Pasaj'daki salonda halka açık konferanslar vermiştir. "Felsefenin Günümüzdeki Önemi" konusunda 1860 yılı Kasım'ında verdiği üç konferans büyük toplumsal yankı uyandırmıştır. (Ç.N.)

2. Nikolay Aleksandroviç Stepanov (1807-1877): Ressam-karikatürist. *İskra* (Kıvılcım) ve *Budilnik* (Çalar Saat) adlı mizah dergilerinin redaktörü ve yayıncısıdır. (Ç.N.)

hakkını korumak için ayaklarını aşırı bir ihtiyatla timsahın olduğu bölmenin eşiğinin dışında tutmaya çalışan biri belirdi.

“Bu geri kafalı istek,” dedi yabancı, üzerimize yıkılmamaya ve eşiğin dışında durmaya çalışarak, “sizin durumunuza bir fayda sağlamaz ve beyninizdeki fosfor eksikliğinin işaretidir. *İlerleme Günlükleri* ve hiciv sayfalarımızda en yakın zamanda ıslıklanacaksınız...”

Fakat sözünü tamamlayamadı: Aklı başına gelen timsah sahibi, hayvanın olduğu bölmede konuşan ve bunun için hiçbir ödeme yapmayan adamı görünce dehşete kapılıp öfke içinde bu ilerici yabancının üstüne atıldı, iki eliyle birden yakasından ite ite dışarı çıkardı. Bir an ikisi de perdenin arkasında kayboldular ve ben ancak o anda bütün bu curcunanın bir hiç yüzünden çıktığını anladım; Yelena İvanovna tamamen masumdu: Benim daha önce yukarıda belirttiğim gibi, timsahı sopayla dövmek gibi geri kafalı ve aşağılayıcı bir cezaya çarptırmayı hiç aklına getirmemişti, tek istediği timsahın karnını bıçakla yarmaları ve böylece içinden İvan Matveyiç'i kurtarmalarıydı.

“Nasıl! Siz benim timsahı öldürmek istiyor!” diye feryada başlamıştı tekrar içeri koşan timsah sahibi. “Hayır, önce sizin kocanız ölsün, sonra timsah!.. *Mein Vater*¹ timsahı gösterdi, *mein grossvater*² timsahı gösterdi, *mein sohn*³ timsahı gösterecek, ben de timsahı göstereceğim! Herkes timsahı gösterecek! Beni *ganz* Avrupa tanır, sizi *ganz* Avrupa tanımaz ve bana ceza ödenir.”

“*Ja, ja!*” diye lafa karıştı öfkeli Alman kadın. “Biz sizi bırakmaz, Karlchen öldüğü zaman ceza!”

1. (Alm.) Babam. (Ç.N.)

2. (Alm.) Büyükbabam. (Ç.N.)

3. (Alm.) Oğlum. (Ç.N.)

“Evet, karnını yarmanın bir faydası da olmaz zaten,” diye sakince ekledim ben de, Yelena İvanovna’yı bir an evvel eve götürmek istiyordum. “Zira bizim sevgili İvan Matveyiç, şu anda göğün ateşli üst katlarında bir yerlerde buharlaşmaktadır büyük olasılıkla.”

“Dostum!” Tam o anda hiç beklenmedik bir şekilde İvan Matveyiç’in bizi aşırı şaşkınlığa düşüren sesi duyuldu, “dostum, benim düşüncem doğrudan polis aracılığıyla hareket etmek, çünkü polisin yardımı olmadan gerçeği anlamayacak bu Alman.”

Kesin ve otoriter bir şekilde söylenmiş, olağanüstü bir soğukkanlılığı ifade eden bu sözler ilk başta bizi o kadar şaşırtmıştı ki kulaklarımıza inanamadık. Tabii ki hemen timsahın kutusuna koştuk ve talihsiz mahpusu saygıdan çok kuşkuyla dinlemeye başladık. Sesi, boğuk ve incecik, hatta tizdi, sanki çok uzak bir yerden geliyormuş gibiydi. Şakacı birinin başka bir odaya geçerek, ağzını bir yastıkla kapatıp, öbür odada kalanlara, iki köylünün ıssız bir yerde ya da aralarında derin bir hendek varken birbirlerine nasıl seslendiklerini göstermek isteğiyle bağırma başlamasına benzer bir şeydi ki, bir keresinde bir bayramda tanıdıklarımın evindeyken bunu duyma zevkine erişmiştim.

“İvan Matveyiç, azizim, hayattasınız demek!” dedi Yelena İvanovna mırıldanır gibi.

“Hayattayım ve iyiyim,” diyordu İvan Matveyiç cevap olarak, “Tanrı’ya şükür hiç zarar görmeden yutuldum. Tek endişem, bu olayı üst makamların nasıl göreceği; çünkü yurtdışına gitmek için izin alıp bir timsahın karnını boylamam hiç de zekice olmadı...”

“Fakat azizim, zekâ konusunda endişelenme; öncelikle timsahın karnını yarıp seni buradan bir şekilde çıkarmamız lazım,” diye İvan Matveyiç’in sözünü kesti Yelena İvanovna.

Rus ve dünya edebiyatına sayısız büyük eser kazandıran Dostoyevski'nin en çarpıcı eserleri arasından seçtiğimiz "Timsah" ve "Gülünç Bir Adamın Düşü" öyküleri bu derlemede yer alıyor. "Timsah" yazarın mizah anlayışını en çok hissettirdiği öyküsü, "Gülünç Bir Adamın Düşü" ise Dostoyevski okurunun aşına olmadığı bir umut ışığı yakıyor.

1865 yılında yazarın kardeşiyle birlikte çıkardığı **Vremya** dergisinde yayımladığı "Timsah" absürd öğeler taşıyan bir öykü: Eşyle timsah gösterisini izlemeye giden İvan Matyeviç beklenmedik bir şekilde hayvana yem oluverir; ancak belki de bir timsahın içinde yaşamak sanıldığı kadar kötü değildir... Yazarın ölmeden önce yazdığı son öykü "Gülünç Bir Adamın Düşü" ise, büyük eserlerindeki tüm karakteristik özellikleri bir arada taşıması ve iyimser mesajlar veren tek eseri olmasıyla diğerlerinden ayrışır.

#kısaklasikler #rusklasikleri #toplumsaleleştiri #alaycılık #umut

Kapak İllüstrasyonu: Toxin Bey

 can

 canyayinlari.com | | | canyayinlari

öykü

ISBN 978-975-07-5932-1

9 789750 759321